

**'Quickscan natuurtoets
Koudhoornweg 8, Lunteren'**

*Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden
in het kader van natuurwet- en regelgeving*

Colofon

Titel: 'Quikscan natuurtoets Koudhoornweg 8, Lunteren'

Subtitel: Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving

Projectcode: 09300

Status: Eindrapport

Datum: 30 september 2009

Auteur: D. (David) Sietses

Veldonderzoek: D. (David) Sietses

Eindredactie: I. (Iwan) Veeman

Opdrachtgever: Noordanus & Van Driesten Rentmeesters BV

Contactpersoon: L. (Lara) de Graaf

.....
EcoGroen Advies BV
Postbus 625
8000 AP Zwolle

T: 038 423 64 64

F: 038 423 64 65

I: www.ecogroen.nl

© EcoGroen Advies (2009)

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt mits onder vermelding van de bron:

Sietses, D.J. (2009). 'Quikscan natuurtoets Koudhoornweg 8, Lunteren'; Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving. Rapport 09-300. EcoGroen Advies, Zwolle.

Inhoud

Samenvatting en conclusies

1	Inleiding.....	1
1.1	Aanleiding en doelstelling.....	1
1.2	Situatie.....	1
1.3	Algemene opzet.....	2
2	Gebiedsgericht natuurbeleid.....	3
2.1	Inleiding.....	3
2.2	Natuurbeschermingswet 1998.....	3
2.3	Nota Ruimte.....	4
3	Flora en fauna van het onderzoeksgebied.....	5
3.1	Methode.....	5
3.2	Flora.....	5
3.3	Zoogdieren.....	5
3.4	Broedvogels.....	6
3.5	Overige soorten.....	8
4	Geraadpleegde bronnen.....	9

Bijlage

I		Wettelijk kader
---	-------	-----------------

Samenvatting en conclusies

Aanleiding en doelstelling

In opdracht van Noordanus & Van Driesten Rentmeesters BV (contactpersoon mevr. L. de Graaf) heeft EcoGroen Advies BV een quickscan natuurtoets uitgevoerd in verband met sloop- en nieuwbouwwerkzaamheden op een locatie aan de Koudhoornweg, gelegen in het buitengebied van Lunteren.

De consequenties van de beoogde ruimtelijke ingreep op de aanwezige natuurwaarden zijn getoetst aan de Flora- en faunawet en het vigerend gebiedsgericht natuurbeleid. Het onderzoek is gebaseerd op een veldbezoek op 10 september 2009 en een inventarisatie van bekende verspreidingsgegevens.

Gebiedsgericht natuurbeleid

Op basis van de aard van de ruimtelijke ingrepen kan geconcludeerd worden dat deze geen negatieve effecten hebben op de in de omgeving aanwezige Natura 2000 - gebieden, Beschermde Natuurmonumenten, EHS - gebieden en gebieden met natuurwaarden buiten de EHS.

Aangetroffen en te verwachten soorten

Het plangebied is gelegen aan de Koudhoornweg 8, in het buitengebied van Lunteren, tussen de kernen De Valk en Wekerom. Het betreft een boerderij met twee grote stallen en enkele kleine schuren en omliggende groenstructuren in de vorm van erfbeplanting en houtwallen. Binnen in het plangebied ontbreekt permanent oppervlaktewater.

Onderstaand worden de bevindingen kort weergegeven:

- In het plangebied zijn geen beschermde plantensoorten of plantensoorten van de Rode Lijst aangetroffen of te verwachten;
- Er zijn geen geschikte vaste verblijfplaatsen voor vleermuizen aangetroffen en voorgenomen plannen hebben geen nadelige gevolgen op vlieg- en/of jachtroutes en foeragerende vleermuizen;
- In het plangebied zijn geen verblijfplaatsen van de middelhoog beschermde Steenmarter of Eekhoorn aangetroffen. Ook sporen die duiden op de aanwezigheid van deze soorten zijn niet gevonden, het voorkomen van Steenmarter en/ of Eekhoorn is zodoende niet aannemelijk;
- Verspreid in het plangebied zijn vaste verblijfplaatsen van enkele algemeen voorkomende, laag beschermde, zoogdiersoorten als Bosspitsmuis spec., Rosse woelmuis, Egel, Bosmuis, Mol, Huisspitsmuis en Bunzing te verwachten;
- Er zijn geen nesten aangetroffen van vogels met een jaarrond beschermde nestplaats;
- De bomen, struiken en bebouwing vormen broedgebied voor algemene broedvogels zoals Merel, Heggenmus, Roodborst, Winterkoning, Houtduif, Turkse tortel en Zwartkop. Daarnaast zijn in de te slopen bebouwing nestlocaties aanwezig van Boerenzwaluw;
- Overwintering van laag beschermde amfibieënsoorten als Bastaardkikker, Bruine kikker, Gewone pad en Kleine watersalamander is (beperkt) te verwachten;
- Er zijn geen beschermde reptielen, ongewervelden en vissen aangetoond of te verwachten.

Ontheffing en compenserende en mitigerende maatregelen

- Mitigerende (verzachtende of inpassings-) en compenserende maatregelen zijn voor flora, zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen en ongewervelden niet aan de orde;
- Werkzaamheden die broedbiotopen van aanwezige vogels verstoren of beschadigen dienen te allen tijde te worden voorkomen. Dit is voor de meeste soorten mogelijk door gefaseerd te werken en de uitvoering op te starten in de periode voor 15 maart en na 15 juli. Overigens wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd, maar is het van belang of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum; Als in de periode tussen 15 juli en 15 december gestart wordt met de werkzaamheden is het van belang om na te gaan of bewoonde nesten van Houtduif en Turkse tortel aanwezig zijn in de invloedssfeer van de plannen. De Houtduif kan namelijk broeden tot half november en de Turkse tortel tot half december;

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

In opdracht van Noordanus & Van Driesten Rentmeesters BV (contactpersoon mevr. L. de Graaf) heeft EcoGroen Advies BV een quickscan natuurtoets uitgevoerd in verband met sloop- en nieuwbouwwerkzaamheden op een locatie van de familie Van de Braak aan de Koudhoornweg, gelegen in het buitengebied van Lunteren.

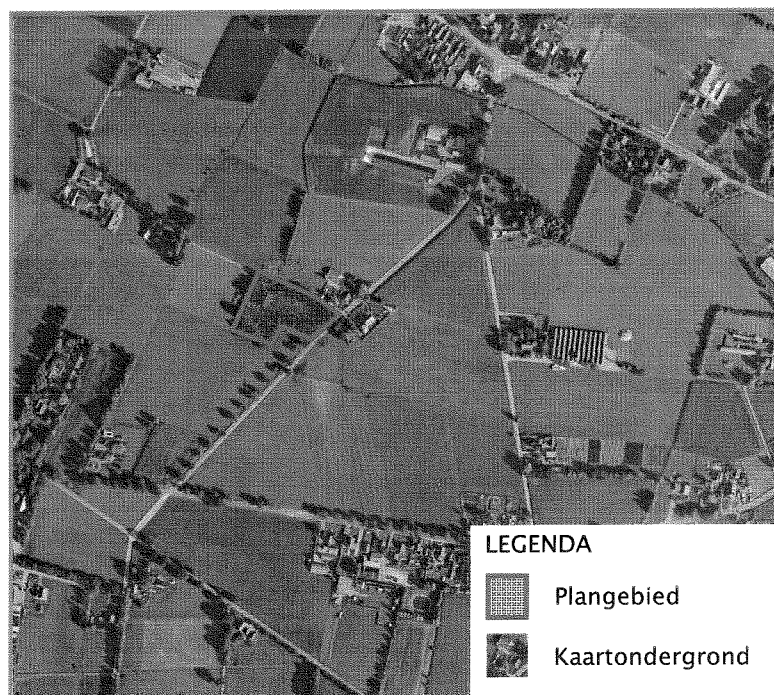
De Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 verplichten vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen of activiteiten niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en habitats.

In het voorliggende onderzoek worden, ten behoeve van de onderbouwing van de ruimtelijke planvorming, de consequenties in beeld gebracht van de ruimtelijke ingrepen en vindt toetsing plaats aan de Flora- en faunawet en vigerend gebiedsgericht natuurbeleid.

1.2 Situatie

Het plangebied is gelegen aan de Koudhoornweg 8, in het buitengebied van Lunteren, tussen de kernen De Valk en Wekerom (zie figuur 1). Het betreft een boerderij met twee grote stallen en enkele kleine schuren en omliggende groenstructuren in de vorm van erfbeplanting en houtwallen. Binnen in het plangebied ontbreekt permanent oppervlaktewater.

De familie Van de Braak is voornemens nieuwbouw in de vorm van een woonhuis te realiseren op de locatie. Hiervoor zullen de aanwezige stallen en schuren worden gesloopt. De huidige boerderij blijft echter bestaan. De omliggende groenstructuren zullen zoveel mogelijk behouden blijven, echter zal een aantal bomen gekapt worden ten behoeve van de plannen. Dit betreft voornamelijk bomen die in slechte staat zijn of bijvoorbeeld te weinig ruimte hebben. Daarnaast worden nieuwe bomen geplant op de erfgrans aan de zuidzijde en wordt er binnen het erf een boomgaard aangelegd.

Figuur 1 Kaart met de situering van het plangebied in het buitengebied van Lunteren (Bron kaartondergrond: Google Earth, 2009).

1.3 Algemene opzet

Voorliggende ecologische beoordeling is gebaseerd op één veldbezoek op 10 september en bekende verspreidingsgegevens (zie Hoofdstuk 4 Geraadpleegde bronnen).

Om inzicht te krijgen in de aanwezige natuurwaarden en beperkingen met betrekking tot de beoogde ruimtelijke ingreep van het plangebied, zijn twee sporen gevolgd:

- Ten eerste is in kaart gebracht welk gebiedsgericht beleid uitwerking heeft in het gebied (hoofdstuk 2);
- Ten tweede is nagegaan welke beschermde planten- en diersoorten in het gebied voorkomen of kunnen voorkomen (hoofdstuk 3).

Uit de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van de verwachte effecten van de ruimtelijke ingreep op beschermde soorten en welke mitigerende (verzachtende of inpassings-) en compenserende maatregelen eventueel nodig zijn om de functionaliteit van het leefgebied van beschermde soorten te garanderen.

2 Gebiedsgericht natuurbeleid

2.1 Inleiding

In het kader van dit onderzoek wordt, naast de aanwezigheid van beschermde soorten, aandacht besteed aan gebieden met een beschermingsstatus. De volgende wet- en regelgeving is daarbij van belang:

- Natuurbeschermingswet, waarin o.a. opgenomen de Vogel- en Habitatrichtlijn;
- Nota Ruimte, in streekplannen uitgewerkt voor bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), ganzenfoerageergebied en weidevogelgebied.

De beschermingsregimes hebben tot doel de natuurwaarden in de betreffende gebieden veilig te stellen. In sommige situaties dienen ook ruimtelijke ingrepen buiten de begrenzing van deze gebieden getoetst te worden op mogelijke schadelijke uitstralende effecten.

In de onderstaande paragrafen wordt kort ingegaan op de eventuele effecten die de geplande werkzaamheden kunnen hebben op nabijgelegen gebieden met een beschermingsstatus.

2.2 Natuurbeschermingswet 1998

Natura 2000-gebied

De beschermde waarden van een Natura 2000-gebied worden uitgedrukt in de vorm van instandhoudingsdoelstellingen voor habitattypen, vogels en/ of andere soorten. Plannen of projecten in, of in de nabijheid van, een Natura 2000-gebied die de kwaliteit van de instandhoudingsdoelstellingen kunnen verslechteren of een storend effect kunnen hebben op soorten, moeten getoetst worden op hun gevolgen voor het gebied.

Op een afstand van ruim een kilometer van het plangebied ligt Natura 2000-gebied de 'Veluwe'. Het betreft hier het bosgebied van de 'Wekeromse zand' dat ten zuiden van de planlocatie gelegen is. Tussen de planlocatie en Natura 2000-gebied 'de Veluwe' ligt onder andere agrarisch gebied, bebouwing en infrastructuur.

De plannen beperken zich tot het erf en hebben geen uitstralende effecten op de omgeving tot gevolg. Mede hierdoor en gezien de afstand van het plangebied tot het Natura 2000-gebied en de tussenliggende barrières (agrarisch gebied, bebouwing en infrastructuur), wordt geconcludeerd dat de voorgenomen plannen geen effecten zullen hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied. Een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet is dan ook niet aan de orde.

Beschermde Natuurmonument

Het meest nabij gelegen Beschermde Natuurmonument 'de Bennekomse Meent' ligt op een afstand van circa 14 kilometer ten zuidwesten van het plangebied. Dit Beschermde Natuurmonument is/zal komen te vervallen als gevolg van een aanwijzing als (Vogelrichtlijn)gebied/Natura 2000-gebied (Binnenveld) onder de Natuurbeschermingswet 1998. Effecten op dit gebied zijn gezien de aard van de plannen en de afstand niet aan de orde.

Nota Ruimte

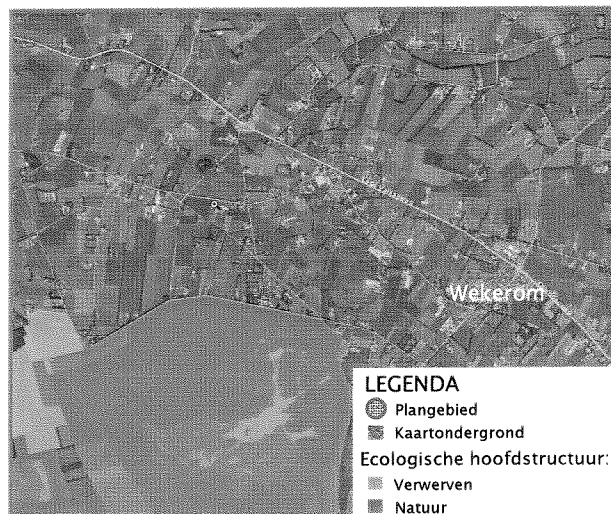
De Nota Ruimte is één van de structuurschema's waarin de visie van het Rijk over natuur en landelijk gebied is vastgelegd. De Nota richt zich op het behoud, herstel en ontwikkeling van wezenlijke natuurlijke kenmerken en waarden. Vanuit deze doelstelling wordt de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) gerealiseerd en wordt ondermeer ganzenoeragegebied en weidevogelgebied aangewezen.

Ecologische hoofdstructuur

De EHS kent een specifieke bescherming. Ingrepen die de wezenlijke kenmerken of waarden ervan aantasten worden niet toegestaan (het 'Nee, tenzij regime'). Zowel ingrepen in bossen en natuurgebieden als ingrepen in de omgeving van deze gebieden dienen beoordeeld te worden op mogelijke schadelijke effecten.

Volgens de streekplanherziening van de EHS van de Provincie Gelderland (Provincie Gelderland, 2009a) is de afstand tot het dichtstbijzijnde gebied dat is aangewezen als EHS ruim een kilometer (figuur 2). Het betreft hier de bossen van de 'Wekeromse zand' van Natura 2000-gebied 'de Veluwe'. Tussen de planlocatie en de EHS ligt onder andere agrarisch gebied, bebouwing en infrastructuur.

Omdat het plangebied geen deel uitmaakt van de EHS is directe aantasting zoals areaalverlies niet aan de orde. In de huidige situatie heeft het plangebied een agrarische functie (melkvee en jongvee), deze functie komt te vervallen en hiervoor in de plaats komt een woonfunctie. Dit zal naar verwachting leiden tot een afname van eventuele negatieve invloeden op de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS.

Figuur 2 Ligging plangebied ten opzichte van de EHS (Bron: Provincie Gelderland, 2009).

Natuur buiten de EHS

Het plangebied ligt niet in een gebied dat door de provincie is aangewezen als ganzenoeragegebied of als weidevogelgebied (Provincie Gelderland, 2009b). Zulke gebieden liggen op een afstand van ruim 15 kilometer van de het plangebied. Gezien de afstand zijn negatieve effecten als gevolg van de beoogde plannen op deze gebieden niet aan de orde.

3 Flora en fauna van het onderzoeksgebied

3.1 Methode

Op 10 september 2009 is een veldbezoek aan het plangebied gebracht. Tijdens dit bezoek is aandacht besteed aan de beschermde soorten binnen de Flora- en faunawet en vooral aan de juridisch zwaarder beschermde soorten (tabel 2 en 3) en aan bedreigde (Rode Lijst) soorten. Daarnaast is op basis van de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens (zie hoofdstuk 4 'geraadpleegde bronnen') en expert judgement, een uitspraak gedaan over mogelijk aanwezige beschermde soorten.

In dit hoofdstuk worden de onderzochte soortengroepen beschreven die in het plangebied en de directe omgeving zijn aangetroffen en te verwachten. De relevante soorten worden in de onderstaande tekst kort toegelicht. Een toelichting op de beschermingsstatus is gegeven in bijlage I.

3.2 Flora

Binnen de planlocatie werden voornamelijk soorten aangetroffen van voedselrijke, licht vochtige omstandigheden zoals, Akkerdistel, Dagkoekoeksbloem, Engels raaigras, Hondsdraf, Gewone paardebloem, Kruijpende boterbloem, Perzikkruid, Smalle weegbree, Veldzuring, Wilgenroosje en Witte klaver. Daarnaast zijn in en rondom de Houtwallen soorten aangetroffen van drogere omstandigheden als Gewone hennepnetel, Grote brandnetel, Ruwe berk en Zomereik. Aan de randen van de houtwallen werden soorten als Gelderse roos en Eenstijlige meidoorn aangetroffen.

Volgens gegevens van het Natuurloket is het kilometerhok (X175/Y459) waarin het plangebied gelegen is op flora matig onderzocht (Natuurloket, september 2009). Er zijn geen beschermde soorten of soorten van de Rode lijst bekend uit dit kilometerhok. Tijdens het veldonderzoek zijn in het plangebied geen beschermde plantensoorten of plantensoorten van de Rode Lijst aangetroffen. Gezien de terreingesteldheid worden deze ook niet verwacht.

Mitigerende en compenserende maatregelen zijn voor flora niet aan de orde.

3.3 Zoogdieren

Vleermuizen

Alle vleermuizen zijn opgenomen in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en Tabel 3 van de Flora- en faunawet en daardoor strikt beschermd.

Potentiële verblijfplaatsen

Strikte bescherming gaat uit naar verblijfplaatsen van vleermuizen. Verblijfplaatsen bevinden zich in donkere ruimten in bomen, huizen, kelders, etc. Gedurende het veldonderzoek is specifiek gelet op dergelijke ruimten. In de te slopen woningen en aanwezige bomen zijn geen ruimten/holten aangetroffen die in gebruik kunnen zijn als verblijfplaats voor vleermuizen.

Potentiële vliegroutes

Van veel vleermuissoorten is bekend dat zij gedurende lange tijd gebruik kunnen maken van dezelfde structuren voor de oriëntatie en daarlangs van hun verblijfplaats naar de foerageergebieden trekken. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (b.v. rijen woningen, watergangen en singels) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd.

Als gevolg van de werkzaamheden zullen enkele schuren/ stallen en enkele bomen/struiken binnen het plangebied worden verwijderd. Er is echter geen sprake van het verwijderen van lijnvormige elementen die onderdeel kunnen zijn van vliegroutes van vleermuizen. De plannen geven daarom geen aanleiding schade te veronderstellen aan de migratiemogelijkheden van vleermuizen.

Potentieel foerageergebied

Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Flora- en faunawetgeving geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie. Dit is in deze situatie niet het geval, omdat het plangebied gezien de geringe omvang niet onmisbaar is. In zowel de huidige als toekomstige situatie is de planlocatie beperkt geschikt als foerageergebied voor vleermuizen.

Overige zoogdieren

Binnen het plangebied zijn een aantal vaste verblijfplaatsen van laag beschermde zoogdiersoorten te verwachten, namelijk Bosspitsmuis spec., Rosse woelmuis, Egel, Bosmuis, Mol, Huisspitsmuis en Bunzing. Omdat het algemene soorten betreft die vallen onder een laag beschermingsregime (tabel 1), geldt automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Flora- en faunawet en is geen ontheffing nodig. Ook schadebeperkende maatregelen zijn voor de aanwezige laag beschermde zoogdieren niet noodzakelijk.

De aanwezige bebouwing is specifiek gecontroleerd op sporen en verblijfplaatsen van de middelhoog beschermde Steenmarter. Daarnaast zijn de bomen geïnspecteerd op aanwezigheid van nesten van Eekhoorn, een tevens middelhoog beschermde soort. Tijdens het veldonderzoek zijn in het plangebied echter geen verblijfplaatsen van middelhoog of strikt beschermde zoogdieren aangetroffen. Daarnaast zijn rondom de bebouwing geen sporen aangetroffen als uitwerpselen, prenten en prooiresten die kunnen duiden op de aanwezigheid van bovengenoemde soorten. Deze zijn niet aangetroffen, zodoende worden Steenmarter en/ of Eekhoorn niet verwacht in het plangebied.

3.4 Broedvogels

Aangezien dit een quickscan betreft, is geen volledige broedvogelinventarisatie uitgevoerd. Op basis van dit veldbezoek (aan het einde van het broedseizoen van de meeste soorten) in combinatie met de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens en expert judgement is echter wel een uitspraak te doen over de aangetroffen c.q. te verwachten soorten.

Broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Door recente veranderingen binnen de Flora- en faunawet is er een aangepaste lijst met vogelsoorten waarvan de nesten en hun functionele leefomgeving jaarrond beschermd zijn. Het betreft in functie zijnde nesten van broedvogels als uilen en roofvogels, maar ook de Huismus staat op de aangepaste lijst. Tijdens het veldonderzoek is nadrukkelijk gelet op aanwijzingen voor de aanwezigheid van nestlocaties van vogels die jaarrond beschermd zijn. Deze zijn in het plangebied en directe omgeving niet aangetroffen en worden ook niet verwacht. Het is wel mogelijk dat de bebouwing in het plangebied wordt gebruikt als broedlocatie van Huismus. Vanuit de zorgplicht en in de geest van de nieuwe regelgeving kan er met eenvoudige middelen voor worden gezorgd dat ook de nieuwbouw geschikt is voor een soort als Huismus door vervangende nestruimte aan te bieden. In het kader op de volgende pagina hebben wij hiertoe enige informatie opgenomen.

Meerwaarde voor Huismussen

De Huismus is de afgelopen decennia sterk in aantal achteruit gegaan; sinds 5 november 2004 is de soort op de Rode Lijst van bedreigde vogelsoorten opgenomen. Vergeleken met 1960 is de populatie gehalveerd. Door recente ontwikkeling zijn nesten en de functionele leefomgeving van Huismus jaarrond beschermd. Eén van de belangrijkste oorzaken van de achteruitgang is het verdwijnen van nestgelegenheid en openbaar groen.

Naast het realiseren van openbaar groen kan het realiseren van vervangende nestruimte veel meerwaarde opleveren voor Huismus. Verschillende bedrijven verkopen al jaren huismussenpannen en grote dakpanfabrikanten kunnen door hen gemaakte dakpantypen op verzoek uitvoeren in een nestpan-variant voor gierzwaluwen (platte ovale opening) of huismussen (ronde opening), hoewel dit niet voor alle typen kan.

Een ander optie is het aanbrengen van een zogeheten 'vogelvide' onder de onderste dakpannenrand, in plaats van het veelvuldig toegepaste vogelschroot. Dit nieuwe vogelvriendelijke product biedt huismussen een veilige nestelplek onder de pannen. De vogelvide voldoet aan de eisen zoals gesteld in het Bouwbesluit. Voor nadere info over vogelvriendelijke toepassingen zie: www.vogelbescherming.nl (Actieplan voor de Huismus).

Overige soorten

In de omliggende groenstructuren en bomen binnen het plangebied kunnen algemene broedvogelsoorten verwacht worden als Merel, Heggenmus, Roodborst, Winterkoning, Houtduif en Zwartkop. Op en rond de bebouwing zelf kan mogelijk een soort als Turkse tortel tot broeden komen. Daarnaast zijn in de te slopen stallen meerdere nestlocaties aangetroffen van Boerenzwaluw. In onderstaand kader wordt ingegaan op de mogelijkheden om de locatie aantrekkelijk te houden voor Boerenzwaluw.

Meerwaarde voor Boerenzwaluw

Als gevolg van het slopen van schuren en gebouwen gaan steeds meer nestplaatsen van Boerenzwaluw verloren. Het ophangen van een kunstnest biedt een alternatieve broedplaats.

Boerenzwaluwen zijn echte koloniebroeders, ze broeden dan ook dicht bij elkaar. Hang meerdere nesten naast elkaar op, in een permanent geopende schuur of gebouw. Hang ze op minimaal 2 meter hoogte, hoger is gewenst. Voor nadere info over vogelvriendelijke toepassingen zie: www.vogelbescherming.nl (Stadsvogels: Boerenzwaluw)

Het is veelal niet mogelijk ontheffing te verkrijgen voor verbodsbepalingen die gelden voor broedvogels. Er mogen daarom geen activiteiten worden ondernomen op locaties waar nesten of andere vaste rust- of verblijfplaatsen van de vogels aanwezig zijn. Werkzaamheden die broedbiotopen van vogels verstoren of beschadigen dienen buiten het broedseizoen van de aanwezige vogels te worden gestart. Voor de meeste soorten kan de periode tussen 15 maart en 15 juli worden aangehouden als broedseizoen. De broedperiode verschilt per soort en soms ook per jaar. In het kader van de Flora- en faunawet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum.

Wanneer in de periode tussen 15 juli en 15 december gestart wordt met de werkzaamheden is het van belang om na te gaan of bewoonde nesten van Houtduif en/of Turkse tortel aanwezig zijn in de invloedsfeer van de plannen. Houtduif kan namelijk broeden tot half november en de Turkse tortel zelfs tot half december.

3.5 Overige soorten

In het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig. Voortplanting van amfibieën kan daarmee worden uitgesloten. Het strooisel onder de aanwezige beplanting en ruigte is beperkt geschikt als overwinteringsbiotoop voor bijvoorbeeld de laag beschermde Gewone pad, Bruine kikker en Kleine watersalamander (tabel 1). Andere strikt beschermde soorten worden niet verwacht.

Als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen deze soorten, indien aanwezig, geschaad worden bij uitvoering gedurende het winterhalfjaar. Omdat voor algemene soorten automatisch een vrijstelling geldt van de verbodsartikelen uit de Flora- en faunawet zijn mitigerende en compenserende maatregelen voor amfibieën niet aan de orde.

Uit het veldonderzoek, de terreingesteldheid van het plangebied en bekende verspreidingsgegevens kan geconcludeerd worden dat geen beschermde reptielen en beschermde of bedreigde vissen, insecten of andere ongewervelden aanwezig of te verwachten zijn.

4 Geraadpleegde bronnen

Bode A.D., A.J. Dijkstra, B. Hoekstra, R. Hoeve & R. Zollinger (1999). De Zoogdieren van Overijssel. Voorkomen, verspreiding en ecologie van de in het wild levende zoogdieren.

Broekhuizen S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen (1992). Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Stichting Uitgeverij KNNV.

Heusden W.R.M. van & S.J. Vreugdenhil (2008). Handreiking Flora- en faunawet. Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Concept, Versie 1.1. Dienst Landelijk Gebied, Ministerie van LNV.

Lange E., P. Twisk, A. van Winden en A. Diepenbeek (1994). Zoogdieren van West-Europa. Uitgegeven door de KNNV.

Limpens H., K. Mostert & W. Bongers (red.) (1997). Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Stichting Uitgeverij van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.

Ministerie van LNV (2004). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna.

Ministerie van LNV (2009A). Natura 2000-gebieden. (www.synbiosys.alterra.nl/natura2000)

Ministerie van LNV (2009B). Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet (dd 26 augustus 2009).

Nöllert A. & C. Nöllert (2001). Amfibieëngids van Europa. Tirion Uitgevers BV, Baarn.

Natuurloket (www.natuurloket.nl).

Provincie Gelderland (2009a). Atlas Groen Gelderland - EHS Streekplanherziening vastgesteld door PS juli 2009. <http://geodata2.prv.gelderland.nl/apps/groengelderland/>

Provincie Gelderland (2009b). Atlas Groen Gelderland - Ontwerp Natuurbeheerplan Gelderland 2010. <http://geodata2.prv.gelderland.nl/apps/groengelderland/>

RAVON, Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland (www.ravon.nl).

Sparreboom M. (red.) (1981). De amfibieën en reptielen van Nederland, België en Luxemburg.

Waarneming.nl (website met soortenwaarnemingen in Nederland).

BIJLAGE

BIJLAGE I: WETTELIJK KADER

Flora- en faunawet

Inleiding

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Onder de Flora- en faunawet zijn ongeveer 500 soorten in Nederland aangewezen als beschermde dier- of plantensoort. De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende plant- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn.

De Flora- en faunawet kent een groot aantal verbodsbepalingen die samenhangen met ruimtelijke ingrepen, plannen en projecten. Zo is het verboden beschermde inheemse planten te plukken of te beschadigen en geldt voor beschermde dieren een verbod op het doden, verwonden en opzettelijk verontrusten. Ook is het verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse dieren te beschadigen of te verstoren of eieren te rapen of te vernielen. De verbodsbepalingen betreffende planten op hun groeiplaats zijn opgenomen in artikel 8. De verbodsbepalingen betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving zijn vermeld in artikel 9 tot en met 12.

Van het verbod op schadelijke handelingen ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Het verlenen hiervan is de bevoegdheid van de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) of, in geval van beheer en schadebestrijding, van gedeputeerde staten van de provincies.

Beschermde dier- en plantensoorten

Beschermde inheemse planten- en diersoorten zijn bij algemene maatregel van bestuur aangewezen. Het zijn soorten die van nature in Nederland voorkomen en die in hun voortbestaan worden bedreigd of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd. Ook zijn soorten aangewezen die niet noodzakelijkerwijs in hun voortbestaan worden bedreigd, maar wel bescherming genieten ter voorkoming van overmatige benutting.

De volgende diersoorten zijn beschermd volgens de Flora- en faunawet:

Alle van nature in Nederland voorkomende soorten zoogdieren, met uitzondering van gedomesticeerde dieren en met uitzondering van de zwarte rat, de bruine rat en de huismuis;

Alle van nature op het Europese grondgebied van de Lidstaten van de Europese Unie voorkomende soorten vogels met uitzondering van gedomesticeerde vogels;

Alle van nature in Nederland voorkomende soorten amfibieën en reptielen;

Alle van nature in Nederland voorkomende soorten vissen, met uitzondering van de soorten waarop de Visserijwet 1963 van toepassing is;

Een aantal ongewervelden (o.a. insecten, libellen en kevers) die in hun voortbestaan bedreigd zijn of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd.

Wijze van toetsing

Door uitspraken van de Raad van State in het voorjaar van 2009 is de beoordeling aangepast bij ontheffingsaanvragen voor ruimtelijke ingrepen. Sinds 26 augustus van dat jaar werken we daardoor volgens een nieuw stroomschema (zie volgende pagina). Gaat u een ruimtelijke ingreep uitvoeren en zijn beschermde soorten aanwezig, dan zijn er vaak twee opties:

1) Voorkom overtreding van de Flora- en faunawet. Het gaat dan om het behoud van de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort. Het betreft de functies van het leefgebied die ervoor zorgen dat de soort succesvol kan rusten of voortplanten, bijvoorbeeld nesten, migratieroutes en foerageergebied. Als u deze veilig stelt door vooraf mitigerende maatregelen te treffen, heeft u mogelijk geen ontheffing meer nodig. Om zeker te zijn dat uw maatregelen voldoende zijn, kunt u ze vóór laten beoordelen door Dienst Regelingen. Als deze voldoende zijn krijgt u een beschikking met daarin de goedkeuring van uw maatregelen. De goedkeuring krijgt u in de vorm van een afwijzing van uw ontheffingsaanvraag. U heeft namelijk geen ontheffing nodig doordat u met uw maatregelen overtreding van de Flora- en faunawet voorkomt.

2) Kan de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort niet worden gegarandeerd door mitigerende maatregelen? Dan dient u een reguliere ontheffingsaanvraag in waarbij de onderstaande vragen gesteld worden:

In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast?

Is er een bij wet genoemd belang? (behalve bij Tabel 2-soorten)

Is er een andere bevredigende oplossing? (behalve bij Tabel 2-soorten)

Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

Beoordeling Dienst Regelingen

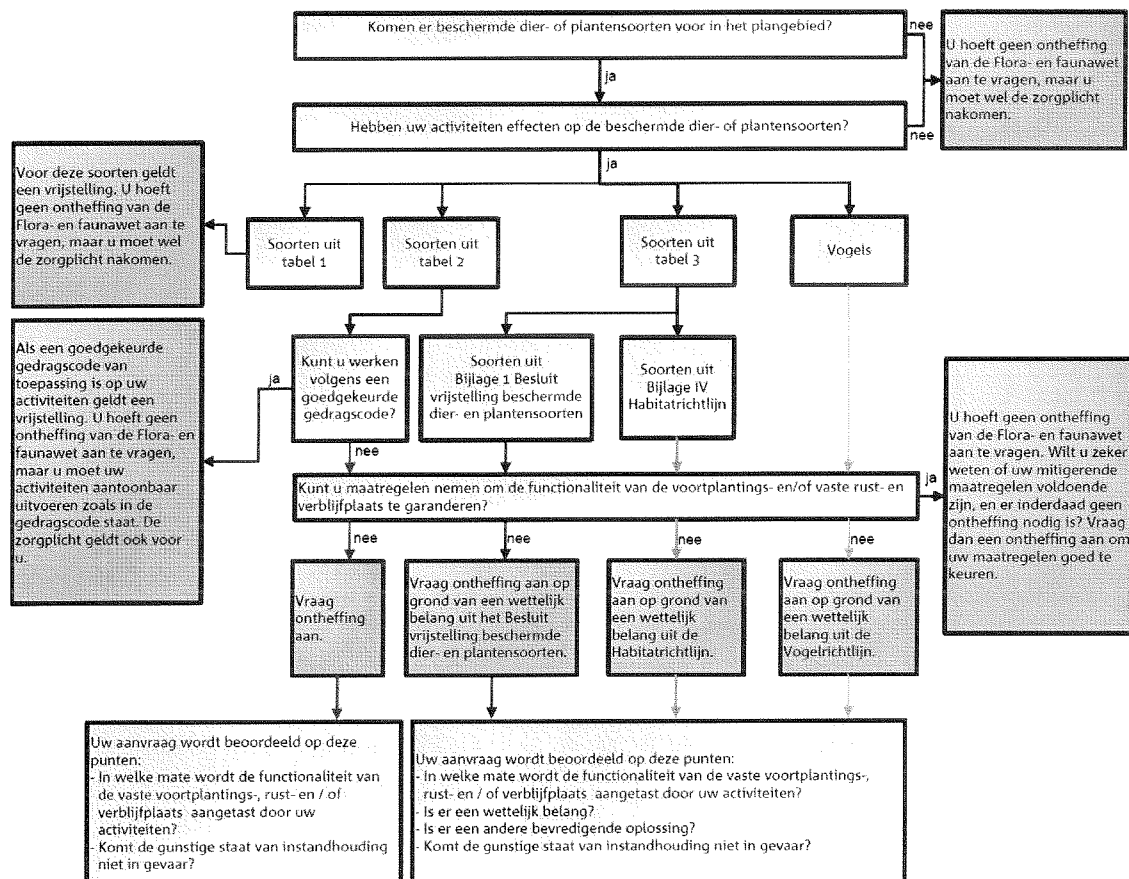
Dienst Regelingen beoordeelt of het bij wet genoemd belang zwaarder weegt dan het overtreden van de verbodsbepaling(en). Voor Tabel 2-soorten gelden minder zware eisen en kan een door het ministerie goedgekeurde gedragscode ook uitkomst bieden. De gedragscode moet wel van toepassing zijn op uw activiteit en u moet kunnen aantonen dat u precies zo werkt als in de gedragscode staat. Voor Bijlage 1-soorten uit Tabel 3 krijgt u alleen ontheffing wanneer sprake is van een bij wet genoemd belang. Bij een ruimtelijke ingreep betreft het meestal één van de onderstaande vier belangen:

Bescherming van flora en fauna (b)

Volksgesondheid of openbare veiligheid (d)

Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu
wezenlijke gunstige effecten (e)
Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (j)

Voor vogels en soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt dat u alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een bij wet genoemd belang uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. In de praktijk zijn de mogelijkheden voor het verkrijgen van een ontheffing voor die soorten dan ook zeer beperkt, met name voor vogels¹.

Toetsingsschema Flora- en faunawet (Bron: Dienst Regelingen 2009. Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijk ingrepen Flora- en faunawet).

Rode lijsten

Los van de Flora- en faunawet heeft de Minister van LNV ter uitvoering van de bepalingen in artikelen 1 en 3 van het Verdrag van Bern een aantal Rode Lijsten voor bedreigde en kwetsbare soorten dieren en planten gepubliceerd². Voor soorten van de Rode Lijsten heeft de overheid zich verplicht onderzoek en werkzaamheden te bevorderen die nodig zijn voor bescherming en beheer. Het voorkomen van een soort op de Rode Lijst heeft geen wettelijke beschermingsstatus tot gevolg. Opname op de Rode Lijst zegt alleen iets over de zeldzaamheid en populatieontwikkelingen van de betreffende soorten.

Natuurbeschermingswet 1998

Op 1 oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op Natura 2000 gebieden in Nederland en verankert een deel van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving. Natura 2000 bestaat uit een netwerk van Europese natuurgebieden. Het vormt de basis van het Europese natuurbeleid. Natura 2000 is gericht op de instandhouding en ontwikkeling van soorten en ecosystemen die voor Europa belangrijk zijn.

Nederland regelt aan de hand van een vergunningenstelsel de zorgvuldige afweging rond projecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de Minister van LNV. Daarnaast stelt Nederland voor al haar Natura 2000-gebieden beheerplannen op waarin de te beschermen waarden, de zogeheten instandhoudingsdoelen, nader worden uitgewerkt in ruimte, tijd en omvang.

In deze samenvatting zijn alleen de meest relevante onderdelen van de wetgeving vereenvoudigd weergegeven. Aan deze tekst kunnen derhalve geen rechten worden ontleend. Voor meer achtergronden en de oorspronkelijke wetsteksten kunt u terecht op www.minlnv.nl 'Onderwerpen Natuur'. U kunt daar ook verleende ontheffingen inzien.

¹ In de Vogelrichtlijn worden alleen de belangen b en d én de veiligheid van het luchtverkeer (belang c) genoemd;

² Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna.